Literatura catalana

Santiago Rusiñol

Exercicis · 23 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

Exercici 2

[3 punts en total]

A partir d'aquest fragment del discurs llegit a Sitges en la Tercera Festa Modernista (1894) (text 1) i d'aquest altre de *L'alegria que passa* (1898) (text 2), ambdós textos de Santiago Rusiñol, responeu a les qüestions següents:

2.1. Al discurs de la Tercera Festa Modernista (text 1), Rusiñol contraposa els símbols de la prosa i la poesia a través d'imatges vegetals. Indiqueu-les.
[1 punt]

2.2. A partir dels símbols de la prosa i la poesia, relacioneu la contraposició entre les «qüestions materials» i els «ideals de coses nobles» del text 1 amb el conflicte que esclata al final de *L'alegria que passa* (text 2).
[2 punts]

Text 1

Discurs de la Tercera Festa Modernista

Els ideals d'avui dia, les soles lluites que interessen les grans majories, són només que qüestions materials, exigències per al pobre cos; sofriments d'enveja dels uns i estretes d'avarícia dels altres, barallant-se tots plegats per contentar els crits del ventrell; empentes dels de baix i resistències dels de dalt, i crits d'angúnia i mossegades d'agonia per a disfrutar, pobra gent!, lo que en diuen el benestar de la vida. Tot per a la miserable carn i res per al noble esperit! Tot per a allargar la vida i res per a hermosejar-la! Tot per als horts productius d'una prosa alimentícia i estragada,* i res per als jardins de l'ànima, per als florits caminals de la poesia, per als ais del sentiment i les queixes del pobre cor, per als pobres ideals de coses nobles, acorralats i somorts com si sentissin vergonya de sortir a la cara de la llum!

* *estragada*: 'famolenca'.

Text 2

L'alegria que passa

Cop-de-puny *(a Zaira)*: ¿Per què has llençat la pesseta?

Zaira: Aquesta, no vull guanyar-la!

Cop-de-puny: No? Doncs té aquesta! *(Li dona una bufetada.)*

Joanet: Brètol! Covard!

Cop-de-puny *(an ella)*: A dintre! *(An en Joanet.)* A tu, haig d'arrencar-te la llengua!

L'arcalde: Fora del poble!

Tots: Fora!

L'arcalde: Fora del poble! Saltimbanquis, poetes, comediants! Fora d'aquí, somiatruites!

En Cop-de-puny agafa les regnes del carro i comença a marxar; Zaira, en la plataforma, i el Clown s'ha enfilat a dalt del carro.

Cop-de-puny: Feres manses! Ja us domaria!

Tots: Fora!

L'arcalde: Fora! La gent que llença el diner, que no vingui an aquest poble! El diner és lo més sagrat que tenim!

Clown *(tirant-los tots els quartos a la cara)*: Què se'ns en dona, del teu diner! Aquí el tens! Poble pasturant terrossos! No en tastareu, de poesia! Us condemno a prosa eterna; us condemno a tristesa perdurable! *(Rient i tocant el bombo.)* Visca la bohèmia! Visca la santa alegria!

2. PAU 2026 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

OPCIÓ B

Comenteu aquest fragment de *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) La situació del fragment en l'argument de l'obra.
b) La relació del contingut de la cançó de Zaira amb la simbologia general de l'obra.
c) El personatge de Zaira en el conjunt de l'obra.

Zaira, arraconada en el carro, no ha deixat de mirar el fill de l'Arcalde, que és en el rotllo, una mica separat; aquest igualment ha mirat an ella, i en Cop-de-puny, a tots dos. Zaira avança i canta:

Zaira:

De terres enllà
portem la tristesa,
la portem pel món
per deixar-la enrere.

Pertot on passem,
passem ben de pressa,
per no encomanà'ns
el mal de la terra.

3. PAU 2025 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2

Exercici 2

[3 punts en total]

A partir d'aquests fragments d'*El poble gris* (1902) (text 1) i de *L'alegria que passa* (1898) (text 2), ambdues obres de Santiago Rusiñol, responeu a les qüestions següents:

2.1. Indiqueu quin és el tema comú a tots dos textos i assenyaleu tres coincidències o semblances lèxiques que els connectin.

[1 punt]

2.2. *El poble gris* és un recull de narracions. En aquest fragment del pròleg, l'autor s'adreça al lector i li explica les característiques del poble on transcorrerà l'obra. Compareu breument el poble descrit en el text 1 amb el poble de *L'alegria que passa* tal com el presenta Joanet en el text 2, a partir dels símbols contraposats de la prosa i la poesia.

[2 punts]

Text 1

El poble gris

El meu poble gris és un de tants pobles habitats, però poc habitables […]. No hi vulguis veure aquest poble, ni aquell, ni el de més enllà. És extracte de poble, és poble concentrat […].

El món n'està ple, d'aquests pobles. Varien de posició en el jeure, però tots jeuen: varien de mena d'ensopiment, però tots n'estan apoderats; tenen costums més o menos típiques: dormen igual, treballen de la mateixa manera, estan condemnats a la condemna més trista: a no tenir grans alegries, però tampoc grans i fondes i hermoses tristeses, i a viure, a viure, i sobretot a més viure.

Text 2

L'alegria que passa

Joanet *(mirant per on ha marxat el carro)*:

Déu meu! Adeu, poesia! Adeu, visió d'un instant! Aneu enllà, mentres jo em quedo encastat aquí, a la prosa! Amb vostres cançons amargues i rialleres, em deixeu una recança, el buit al cor, d'un trosset de joventut que corre darrere vostre! Sou l'alegria que passa. I que trista és l'alegria per als que passen i els que es queden! Com que soc fill del terròs, m'haig de veure condemnat a veure sempre la iglésia, a sentir aqueixes campanes, a veure aqueixes parets, a morir d'ensopiment i a no adonar-me del viure. Dormim. […] Dormim al llit de la prosa, ja que em fuig la poesia.

Els ferrers *(cantant)*:

Al dolç compàs del bressol de la manxa,
anem cantant per no caure ensopits,
anem cantant per distreure la mandra,
anem cantant per no caure adormits.

4. PAU 2024 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Primera part)

2. Expliqueu quina és la imatge de l'artista a *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol. Relacioneu-ho amb l'obra de Rusiñol i amb el Modernisme (es valorarà que esmenteu altres obres d'aquest mateix autor i d'altres autors modernistes).

[2,5 punts]

5. PAU 2024 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 4 (Primera part)

4. El tema principal de *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol, és el conflicte entre la Prosa i la Poesia. Expliqueu de quin conflicte es tracta i quin significat tenen aquests dos símbols a partir dels dos personatges que més clarament els representen.
[2,5 punts]

6. PAU 2023 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1 (Primera part)

Primera part

Responeu a DUES de les qüestions següents:

1. Identifiqueu i exemplifiqueu els elements de *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol, que provenen del costumisme, i aquells que es relacionen amb el decadentisme i el simbolisme propis del Modernisme.
[2,5 punts]

7. PAU 2023 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Primera part)

3. Expliqueu com es manifesta el conflicte entre l'artista i la societat a *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol. Comenteu-ho a partir dels principals personatges que representen aquest conflicte.
[2,5 punts]

8. PAU 2023 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Primera part)

Primera part

Responeu a DUES de les qüestions següents:

1. Expliqueu l'estructura i el desenvolupament temporal de *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol.
[2,5 punts]

9. PAU 2022 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Primera part)

2. Descriviu les característiques del personatge del Clown i expliqueu quins valors representa a *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol.
[2,5 punts]

10. PAU 2022 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Segona part)

Segona part

Desenvolupeu UN dels dos comentaris de text proposats a continuació (pàgines 6 i 8):

1. Comenteu l'acotació inicial de *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) El caràcter simbòlic de l'escenografia.

b) L'atmosfera que s'hi reflecteix.

c) L'estil d'aquesta acotació inicial.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

L'escena passa en un poble indiferent, vulgar i ensopit. En el fondo, travessant l'escenari, hi ha la carretera, ben polsosa, i dos o tres guarda-rodes. Al voltant es veuen algunes botigues. Un carreter, amb una roda al peu del portal, cremant encenalls a l'entorn; un fuster, amb una caixa de morts; un estanc; un boter, amb bots de vi inflats a la porta, i un hostal, amb una tauleta a fora, on, mentres duri la funció, un menestral farà el solitari, sense dir mai ni una paraula i sense distreure's per res. A primer terme, una placeta. A l'esquerra, una iglésia sense estil ni ordre d'arquitectura, amb tres esglaons al portal, i una capelleta amb un fanal apagat. A la dreta, un ferrer, amb ferradures a la porta. Al mig de la plaça, mitja dotzena de plàtanos, ben polsosos i malalts, i dos bancs corcats, de pedra. Comença la tardor. De tant en tant caurà alguna fulla seca. Mentres duri la comèdia, per la carretera passaran uns pobres amb un carretó, un noi arreplegant fems, un peó, un capellà i, si pot ser, un carro anant molt a poc a poc amb el carreter adormit. Són dos quarts de cinc de la tarda.

11. PAU 2022 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Primera part)

Primera part

Responeu a DUES de les qüestions següents:

1. Expliqueu els aspectes de *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol, que permeten definir-la com una obra modernista.

[2,5 punts]

12. PAU 2021 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 4 (Primera part)

4. El grup d'artistes que apareix a l'escena v de *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol, està format per tres personatges peculiars. Descriviu les seves característiques com a individus i com a grup.

[2,5 punts]

13. PAU 2021 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Primera part)

2. Expliqueu com es manifesta a *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol, el conflicte entre l'artista i la societat. Exemplifiqueu-ho amb els personatges del Clown, Joanet i Zaira.
[2,5 punts]

14. PAU 2021 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Primera part)

Primera part

Responeu a DUES de les qüestions següents:

1. Descriviu els personatges de Joanet i de Zaira a *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol. Expliqueu a quin grup pertanyen i quina idea de la vida expressen.
[2,5 punts]

15. PAU 2004 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu aquest fragment de *L'alegria que passa*, de Santiago Rusiñol. A l'hora de fer el comentari, expliqueu la importància de la figura del Clown i analitzeu l'oposició entre els dos mons que apareixen enfrontats en l'obra.

[2 punts per a l'avaluació de la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva i, en definitiva, la metodologia del comentari]
[3 punts per a l'avaluació dels continguts]

> Cop de puny: Feres manses! Ja us domaria!
> Tots: Fora!
> L'Arcalde: Fora! La gent que llença el diner que no vingui a aquest poble! El diner és lo més sagrat que tenim!
> Clown: *(Tirant-los tots els quartos a la cara.)* Què se'ns en dóna, el teu diner? Aquí el tens! Poble pasturant terrossos! No en tastareu, de poesia! Us condemno a la prosa eterna, us condemno a Tristesa perdurable! *(Rient i tocant el bombo.)* Visca la bohèmia! Visca la santa alegria!

16. PAU 2004 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu aquest fragment que canta el personatge de Zaira de l'obra de Santiago Rusiñol *L'alegria que passa*. A l'hora de fer el comentari, fixeu-vos sobretot en els motius decadentistes de la cançó i en els aspectes ideològics que sintetitzen la situació de tensió entre l'artista i la societat.

   [2 punts per a l'avaluació de la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva i, en definitiva, la metodologia del comentari]
   [3 punts per a l'avaluació dels continguts]

ZAIRA:

De terres enllà
portem la tristesa,
la portem pel món
per deixar-la enrere.
Pertot on passem,
passem ben de pressa,
per no encomanà'ns
el mal de la terra.
[…]
Les fulles que ens cauen
són cançons bohèmies
que sembren poesia
i la prosa enterren.

De l'arbre del món
som les fulles seques,
regades de llàgrimes
i rodolant sempre.

Tant si plorem, com si patim,
hem de fer riure,
hem de cantar per viure.

Ningú aplaudeix. No ho han entès. Acabada la cançó,
pren la safata i comença a fer capta. […]

17. PAU 2004 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

2. A *L'alegria que passa*, Santiago Rusiñol recrea simbòlicament el conflicte entre l'artista i la societat. Expliqueu breument aquest conflicte i, a l'hora d'argumentar-lo, relacioneu-lo amb el concepte de *modernisme*. [2 punts]

18. PAU 2003 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

2. En *L'alegria que passa*, els personatges del Clown i de Zaira, els més positius de l'obra, sintetitzen la concepció que Santiago Rusiñol tenia de l'artista. Expliqueu breument aquesta imatge de l'artista i, a l'hora d'argumentar-ho, relacioneu-ho amb el concepte de Modernisme. [2 punts]

Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Coordinació i Organització de les PAU de Catalunya

19. PAU 2003 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu aquest fragment de l'obra de Santiago Rusiñol *L'alegria que passa*, que correspon al final de l'escena IX. A l'hora de fer el comentari, expliqueu sobretot de quina manera les relacions entre la imatge de l'artista que defensava Rusiñol i la societat de l'època arriben aquí al punt de màxima tensió.

[3 punts per a l'avaluació dels continguts]
[2 punts per a l'avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva i, en definitiva, la metodologia del comentari]

L'ARCALDE: Fora del poble!
TOTS: Fora!
L'ARCALDE: Fora del poble! Saltimbanquis, poetes, comediants! Fora d'aquí, somiatruites!
[…]
COP DE PUNY: Feres manses! Ja us domaria!
TOTS: Fora!
L'ARCALDE: Fora! La gent que llença el diner, que no vingui en aquest poble! El diner és lo més sagrat que tenim!
CLOWN *(tirant-los tots els quartos a la cara)*: Què se'ns en dóna, del teu diner! Aquí el tens! Poble pasturant terrossos! No en tastareu, de poesia! Us condemno a prosa eterna; us condemno a tristesa perdurable! *(Rient i tocant el bombo.)* Visca la bohèmia! Visca la santa alegria!

20. PAU 2003 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu aquest fragment de *L'alegria que passa* de Santiago Rusiñol. Fixeu-vos que correspon a l'última escena de l'obra. A l'hora de fer el comentari, expliqueu la importància de la figura del personatge que parla i analitzeu l'oposició entre els dos mons que apareixen enfrontats en l'obra.

[3 punts per a l'avaluació dels continguts]
[2 punts per a l'avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva i, en definitiva, la metodologia del comentari]

JOANET *(Mirant per on ha marxat el carro)*: Déu meu! Adéu, poesia! Adéu, visió d'un instant! Aneu enllà, mentres jo em quedo encastat aquí, a la prosa! Amb vostres cançons amargues i rialleres, em deixeu una recança, el buit al cor, d'un trosset de joventut que corre darrera vostre! Sou l'alegria que passa. I que trista és l'alegria per als que passen i els que es queden! Com que sóc fill del terròs, m'haig de veure condemnat a veure sempre la mateixa iglésia, a sentir aqueixes campanes, a veure aqueixes parets, a morir d'ensopiment i a no adonar-me del viure. Dormim. (*S'adorm en un plàtano i cau una pluja de fulles seques.*) Dormim al llit de la prosa, ja que em fuig la poesia.

21. PAU 2002 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument quina és la imatge de l'artista que apareix en l'obra de Santiago Rusiñol *L'alegria que passa.* A l'hora d'argumentar-ho, relacioneu-ho amb el concepte de Modernisme. [2 punts]

22. PAU 2002 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

2. *L'alegria que passa* ha estat considerada com una de les obres de Santiago Rusiñol que més deute va contreure amb l'estètica decadentista. Indiqueu els principals trets de l'obra (visió del món, personatges, recursos visuals) que permetin justificar l'afirmació anterior. [2 punts]

23. PAU 2002 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu aquest fragment de *L'alegria que passa* de Santiago Rusiñol. Fixeu-vos que correspon a la primera acotació escènica de l'obra. A l'hora de fer el comentari, expliqueu quines característiques té l'espai i l'atmosfera dominants en l'obra i com s'ho ha fet l'escriptor per crear aquesta sensació.

[2 punts per l'avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva i, en definitiva, la metodologia del comentari]
[3 punts per l'avaluació dels continguts]

> L'escena passa en un poble indiferent, vulgar, ensopit. En el fondo, travessant l'escenari, hi ha la carretera, ben polsosa, i dos o tres guarda-rodes. […] A primer terme, una placeta. A l'esquerra, una iglésia, sense estil ni ordre d'arquitectura, amb tres esglaons al portal, i una capelleta amb un fanal apagat. A la dreta, un ferrer, amb ferradures a la porta. Al mig de la plaça, mitja dotzena de plàtans ben polsosos i malalts, i dos bancs corcats, de pedra. Comença la tardor. De tant en tant, caurà alguna fulla seca. Mentres duri la comèdia, per la carretera passaran uns pobres amb un carretó, un noi arreplegant fems, un peó, un capellà i, si pot ser, un carro anant molt a poc a poc amb el carreter adormit. Són dos quarts de cinc de la tarda.

Di
sitari de Catalunya
nització de les PAU de Catalunya